

Ny veileder om vold i nære relasjoner

Hvilke tegn og signaler kan tyde på at barn og voksne er utsatt for vold, overgrep eller omsorgssvikt? Hva gjør du hvis du får mistanke om at en av pasientene dine utøver vold mot sine nærmeste?

 TONE ELISE ENG GALÅEN

Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) utga i oktober 2018 en elektronisk veileder om vold i nære relasjoner: voldsveileder.nkvts.no

Målet er å øke kunnskapsnivået blant helse- og omsorgspersonell for å styrke handlingskompetansen i primær- og sekundærhelsetjenesten.

– I veilederen er tannhelsetjenesten med som en del av den øvrige helsetjenesten. Det er vi glade for, også fordi vi ønsker at helsepersonell generelt skal bli flinkere til å undersøke pasientens munnhule som en del av kroppen, sier professor Tiril Willumsen ved Institutt for klinisk odontologi, Universitetet i Oslo.

Sammen med spesialist i pedodonti, klinikksjef Anne Rønneberg og tannpleier Ingrid Vaksdal Brattabø har hun sittet i arbeidsgruppen som har utarbeidet «Veileder for helse- og omsorgstjenestens arbeid med vold i nære relasjoner».

– Vårt ansvar som tannhelsepersonell, når det gjelder vold og overgrep, er å ha kunnskap nok til å gjenkjenne tegn og signaler på at barn og voksne kan være utsatt for vold, overgrep eller omsorgssvikt. I samråd med pasientene skal vi sørge for at de får den hjelp og oppfølging de

trenger. Når vår kompetanse ikke er tilstrekkelig, har vi et etisk ansvar for å henvise videre, slår Willumsen fast.

Et verktøy for alt helsepersonell

Veilederen er laget på oppdrag fra Helsedirektoratet, og bygger på norske og internasjonale retningslinjer. Innholdet er delt inn i fire kategorier:

- Vold og overgrep mot barn.
- Personer som utøver vold og overgrep.
- Negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.
- Vold og overgrep mot voksne og eldre.

Veilederen inneholder også en video der barnelege Torkild Aas ved Sosialpediatrisk seksjon, Oslo universitetssykehus, viser en klinisk undersøkelse med innsamling av dokumentasjon når man mistenker at et barn kan ha vært utsatt for overgrep eller omsorgssvikt.

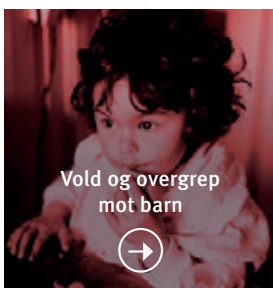
– Kategorien «Personer som utøver vold og overgrep» kommer kanskje som en overraskelse på noen?

– Folk som utøver vold og overgrep mot andre, oppsøker også helsehjelp. Vi trenger å spre mer kunnskap om denne gruppen, slik at helsepersonell kan avdekke

VEILEDER FOR HELSE- OG OMSORGSTJENESTENS ARBEID

Vold i nære relasjoner

Søk

voldsveileder.nkvts.no

tegnene, og vite hvordan de skal forholde seg ved mistanke om utøvelse av vold eller overgrep. Det er viktig å beskytte dem som utsettes for volden, men vi skal også være ansvarlige å henvise videre den vi mistenker som voldsutøver. Det finnes flere behandlingstilbud, sier Willumsen.

Kategorien «Vold og overgrep mot barn» erstatter «Håndbok for helse- og omsorgspersonell ved mistanke om barnemishandling».

– Veilederen skal være et verktøy for alt helsepersonell i Norge. Den omhandler barn, voksne, eldre, og overgriperne selv. Den nye veilederen gir i tillegg innsikt i aktuelle lover og regelverk, forteller prosjektleder og barnelege ved NKVTS, Mia Myhre.

Arbeidsgruppa har bestått av leger av ulik spesialitet, sykepleiere, psykologer, tannleger, helsesøstre og andre faggrupper fra primær- og sekundærhelsetjenesten. Til sammen har rundt 40 personer bidratt.

Behandler risikogrupper

– Hvorfor var det viktig å få med tannhelsetjenesten inn i arbeidet med veilederen?

– Det lå i mandatet at veiviseren skulle gjelde for hele helse- og omsorgstjenesten. Munnen og ansiktet er utsatte

steder når det gjelder vold og overgrep, ofte kan man finne voldsrelaterte skader i munnhulen. Tannhelsetjenesten ser alle barn regelmessig opp til 18-års alder. Omsorgssvikt kan for eksempel gi seg utslag i økt forekomst av karies. Tannhelsepersonell kan også observere om barna virker uvanlig engstelige og redde, eller om foreldrene virker urimelig strenge, sier Myhre.

I den voksne delen av befolkningen møter tannhelsetjenesten utsatte grupper som, i tillegg til alt det andre de sliter med, ofte også har et tannhelseproblem. For mange som har opplevd seksuelle overgrep kan tannlegesituasjonen være vanskelig. Dette kan føre til at de begynner å fortelle om overgrepene der og da.

– Dessverre vet vi at mennesker som fra før har vært utsatt for vold og overgrep også har høyere risiko for å havne i voldelige forhold. Hvis dette fanges opp av tannhelsepersonell som vet hvordan de skal hjelpe pasienten videre, kan besøket på tannklinikken bli første steg på veien mot et bedre liv, sier Myhre.